

Sairaanhoitopiirien kehittäjäryhmä yhteenvedo käynnistämistilaisuudesta

KEINO-osaamiskeskus ja HUS järjestivät 14.3.2019 sairaanhoitopiirien yhteistyötilaisuuden liittyen vastuullisiin hankintoihin. Tilaisuuden tavoitteena oli muodostaa sairaanhoitopiireille oma kehittäjäryhmä vastuullisten hankintojen edistämiseen ja ideoida yhteistyön muotoja.

Yhteenvedon on koostanut Motiva.

Taustaa: Kestävät hankinnat sairaanhoitopiireissä

Tilaisuuden ensimmäisessä osiossa tunnistettiin, millaisia hankintoihin liittyviä kestävyystavoitteita sairaanhoitopiireillä jo on, ja millaisia kestävämpien hankintojen kehittämisen toimenpiteitä on jo tehty tai on suunnitteilla.

Sairaanhoitopiirien tavoitteista ryhmiteltiin ja tunnistettiin kokonaisuuksia, jotka voisivat olla mahdollisia yhteisen kehittämisen tavoitteita. Toimenpiteistä muodostettiin myös yhteisiä teemoja sekä tunnistettiin, missä toimenpiteissä toivottaisiin oppien jakamista ja missä toimenpiteissä kannattaisi tehdä yhteistyötä.

Tavoitteet

Eniten kannatusta saaneet mahdolliset yhteiset tavoitteet

- Hankinnan työkalut: Hankintaohjeeseen ja tarjouspyyntöön ympäristöliite, toimenpidesuosituksot, automaattisia valvontamalleja, kestävyysnäkökohtien pisteyttäminen
- PVC:n käytön vähentäminen: Tavoitellaan PVC-vapaita tuotteita, korvataan PVC
- Kemikaalit ja haitalliset aineet: Vähennetään hankinnosita aiheuttavia haitallisia ympäristövaikutuksia

Jonkin verran kannatusta saaneet mahdolliset yhteiset tavoitteet

- Kestävämmät hankinnat: Elinkaarikustannukset, resurssitehokas uusi sairaala, kestävä kehityksen periaatteet hankinnoissa, x % hankinnoista mukana kestävyyskriteerejä
- Jätteet ja kierrätys: Ehkäistään jätteen syntyä tätä tukevilla hankinnoilla, panostetaan kiertotalouteen, huomioidaan jätteen kierrätysmahdollisuudet

Lisäksi sairaanhoitopiirien kestävyystavoitteita liittyy seuraaviin teemoihin:

- Sosiaalinen vastuullisuus: Vaikeasti työllistyvien henkilöiden työllistäminen, ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeudet, ihmisiin vaikuttavat asiat, harmaan talouden torjunta

- Toimitusketjun vastuullisuus: Koko toimitusketjun läpinäkyvyys, valmisteille Code of Conduct
- Energia ja ilmasto: tavoitellaan hiilijalanjäljen pienentämistä, vähennetään päästöjä, energiatehokkuus
- Verkostoituminen

Toimenpiteet

Seuraaviin teemoihin liittyvissä toimenpiteissä toivottiin yhteistyötä ja oppien jakamista:

- Tarjouspyynnön vaatimukset ja vertailuperusteet, ympäristökriteerit: Esim. toimittajan itsearviointilomake, elinkaarikustannusten laskentamalleja, vastuullisuuskriteerien käyttö, työllistämisaatimukset, hankintaohjeeseen ympäristöliite
- Strategia: Esim. Code of Conduct hoitotarvikkeille, hankinnan strategiassa määritelty vastuullisuudesta
- PVC:n vähentäminen ja pakkausjätteen ympäristövaikutusten huomiointi - hankitaan kloorivapaita tuotteita

Lisäksi sairaanhoitopiireissä on tehty tai suunnitteilla kestävien hankintojen edistämisen toimenpiteitä seuraaviin teemoihin liittyen:

- Seuranta
- Yhteistyö ja organisoituminen: Esim. työryhmiä, viestintää, koulutuksia vastuullisista hankinnoista, sisäinen vastuullisten hankintojen verkosto, hankintojen ympäristöliitteen sisällön selkeyttäminen asiantuntijoille, hankintojen vastuullisuuden edistäminen vastuutettu yhdelle henkilölle
- Kuljetukset: Esim. päästörajat ajoneuvoille, kuljetusten optimointi ja yhdistäminen, kulutus- ja päästöseuranta
- Jätteet ja kierrätys: Esim. tutkimus, kierrätyksen lisääminen, jätteiden määrän vähentäminen, jätelogistiikan kehittämissuunnitelma, kysytään tarjouspyynnössä jätteiden määrä ja laatu

Toimenpiteideat kehittäjäryhmän yhteistyöhön

Tilaisuuden toisessa osiossa muodostettiin työpajatyöskentelynä ideoita sairaanhoitopiirien yhteiseen kestäviin hankintoihin kehittämistyöhön. Ideointi pohjautui ensimmäisessä osiossa tunnistettuihin yhteisiin tavoitteisiin ja kiinnostaviin toimenpiteiden teemoihin.

Kehitettyjä ideoita priorisoitiin äänestämällä, mitkä ideoista halutaan lähteä toteuttamaan heti, ja mitä halutaan vielä kehittää edelleen ja toteuttaa myöhemmin.

Kehittäjäryhmän järjestäytyminen

Sovittiin, että lähdetään kehittämään sairaanhoitopiireille hankintojen tietopankkia ja yhteistyöalustaa. Näiden edistämistä käsitellään seuraavassa kokouksessa Skypellä 14.5. klo 9-11. Valmistautumistehtävä ja agenda lähetetään huhtikuussa.

1. Sairaanhoitopiirien hankintojen tietopankki

- Kootaan yhteen paikkaan esimerkiksi
 - Tarjouspyyntömateriaaleja, sopimus pohjia, kohdennetut liitteet
 - Kriteerit ja tieto siitä, mihin ne perustuvat
 - Kokemuksia, käytäntöjä, kommentteja, oppien jakamista
 - Tutkimustuloksia
- Voisi mahdollistaa myös yhteishankintojen toteuttamista
- Mietittävä, miten ylläpito onnistuu, jotta tiedot ovat järjestyksessä ja helposti löydettävissä
 - Kansiot aihealueittain
 - Työryhmä kehittämään

2. Sairaanhoitopiirien yhteistyöalusta/keskustelufoorumi

- Vertaistuen ja vinkkien jakamiseen, kysymiseen
- Ryhmätyöalusta
 - Selvitetään mahdollisuus hyödyntää Teamsia tms.
 - Myös oman extranetin rakentaminen pidemmällä aikavälillä mahdollisuus
- Tietopankki voisi olla yhdistetty tähän
- Myös Skype-kokouksia säännöllisesti, tiedonvaihtoa
 - Mitä kilpailutuksia työn alla ja tulossa

Ensimmäinen varsinainen toimenpide: Vastuullisuusliite

Sovittiin, että kehitetään sairaanhoitopiireille yhteinen vastuullisuusliite hankintoihin. Työtä varten perustetaan pienempi työryhmä, joka lähtee viemään asiaa eteenpäin. Työryhmään alkuperäisen idean ehdottajat: Enni Leppälä (Tampereen kaupunki), Riikka Juuma (HUS), Salla Kokko (Siun sote) ja Johanna Sorvettula (Kuntahankinnat). Selvitettävänä mm. työn laajuus, resurssit sekä rahoitus. Idean jatkotyöstö isommalla kokoonpanolla toukokuun kokouksen yhteydessä. (Vastuu Motiva ja työryhmä)

- Sisällytetään ympäristö- ja sosiaalisen vastuun näkökulmat
- Valmiita mallitekstejä
- Lisää tuoteryhmiä, priorisointi
- Tilataan konsulttityönä
 - Selvitetään rahoitusmahdollisuuksia
 - Perustetaan työryhmä, KEINO koordinoi
- Aloitus kevät 2019
- Valmis loppuvuodesta 2019

Toimenpide-ehdotuksia myöhemmin toteutettavaksi ja edelleen kehitettäväksi

1. Tilataan tutkimuksia yhdessä sovittavasta aiheesta

- Esimerkiksi
 - PVC:n vähentämisestä
 - Kertakäyttö- ja kestopuotteiden vertailu
 - Elinkaariajattelu
 - Pakkausmateriaalit
 - Volyymi/bulkkituotteet korostuvat
- Jaetaan vastuut ERVA-alueittain – kukin ottaa yhden aiheen vedettäväksi, KEINO fasilitoi
- Yhteinen rahoitus Kuntaliiton kautta
- Luodaan pysyvä rakenne
- Loppuvuosi 2019

2. Yhteiset kriteerit

- Ruotsin alueiden ja maakäräjien yhteistyömalli vastuullisten hankintojen kehittämistä
- Tutkimustulokset taustalla
- Paine toimittajille
- Mietitään, mihin pystytään vaikuttamaan
- Esimerkiksi haitallisten kemikaalien alasajo
 - Kehitysprojekti: Ruotsin kemikaalien alasajon mallin adaptointi Suomeen
 - Yhteinen kemikaalien prioriteettilista

3. Sopimuksenaikaiset yhteistyömallit

- Yhteiset auditoinnit
- Tuotetestaukset
- Sopimuslausekkeet tukemaan valvontaa
- Oma valvontamallit + raportointi edellytyksenä
- Sopimusseurannan automatisointi
 - Tarvitaan koordinaattori
 - Valitaan pilottihankintoja, joissa testataan auditointia
- Syksy 2019

4. Kokeilut ja pilotoinnit kriteereistä, menetelmistä ja toimintamalleista

5. Code of Conduct

6. Uusiutuvan energian kilpailutukset